

Aluminium Danmark

Temadag 25. januar 2024

Hvad sker der på Borgen, hvordan påvirkes byggebranchen?

Torben Liborius, underdirektør, chef for Dansk Infrastruktur

Indhold

Økonomien kort fortalt – de hurtige skift

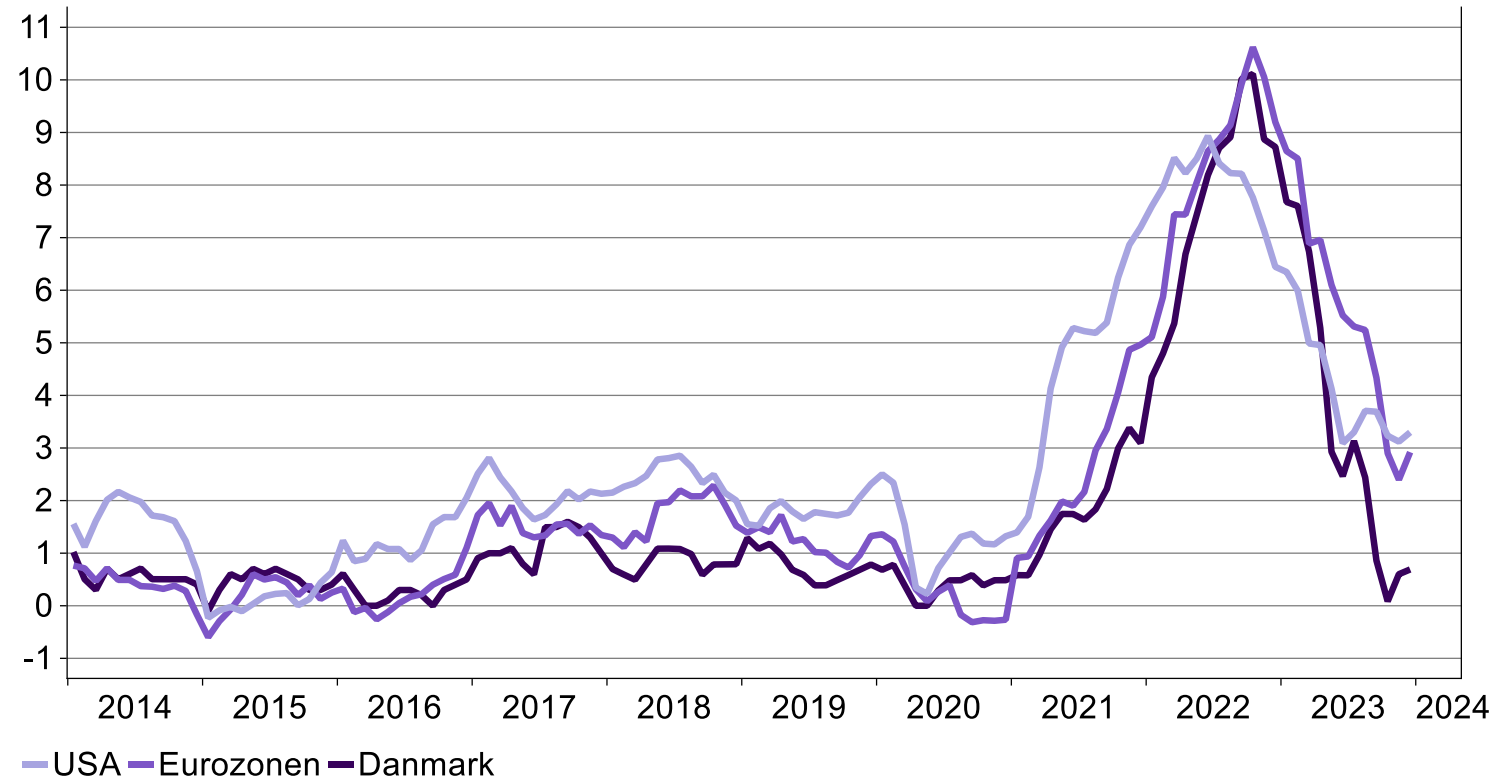
- Inflationen i Danmark var i december på 0,7 procent.
- De store centralbanker holdt renten i ro på seneste møder.
- Dansk økonomi skrumpede med 0,7 procent i både 2. kvartal og 3. kvartal.
- Ekskl. medicinalindustrien er der tilbagegang i dansk økonomi
- Beskæftigelsen stiger fortsat. Vi har rundet 3 mio. lønmodtagere i Danmark
- Ledigheden er ca. 13.400 højere end for 1½ år siden
- Manglen på arbejdskraft er aftaget, men ligger stadig højt
- Materiemangel stærkt reduceret, priser faldet fra høj top men stadig højere end før 2020
- Energifiser er faldet meget, uro i Mellemosten kan ændre dét
- Europæisk økonomi er vokset med blot 0,1 procent over det seneste år, hvor der har været tilbagegang i både Tyskland og Sverige
- Amerikansk økonomi har fortsat overraskende høj vækst
- Usikkerhed er den nye konstant

Inflationen er aftaget verden over

Inflationen har toppet i store dele af verden

Årsstigning i forbrugerpriserne

Procent

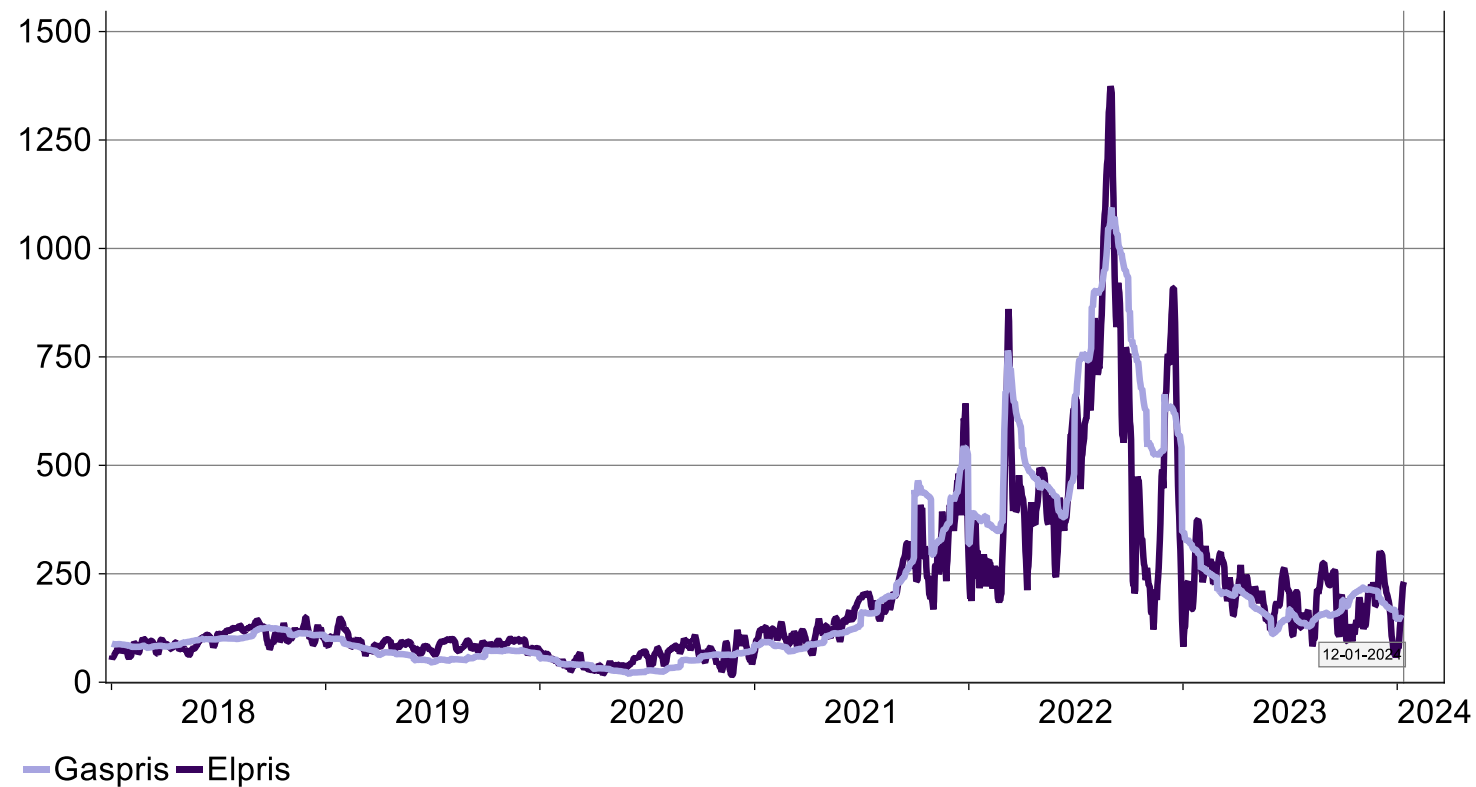
Kilde: Macrobond

Priserne på el og gas

Store udsving i energipriserne

Priserne på el og gas

2018=100

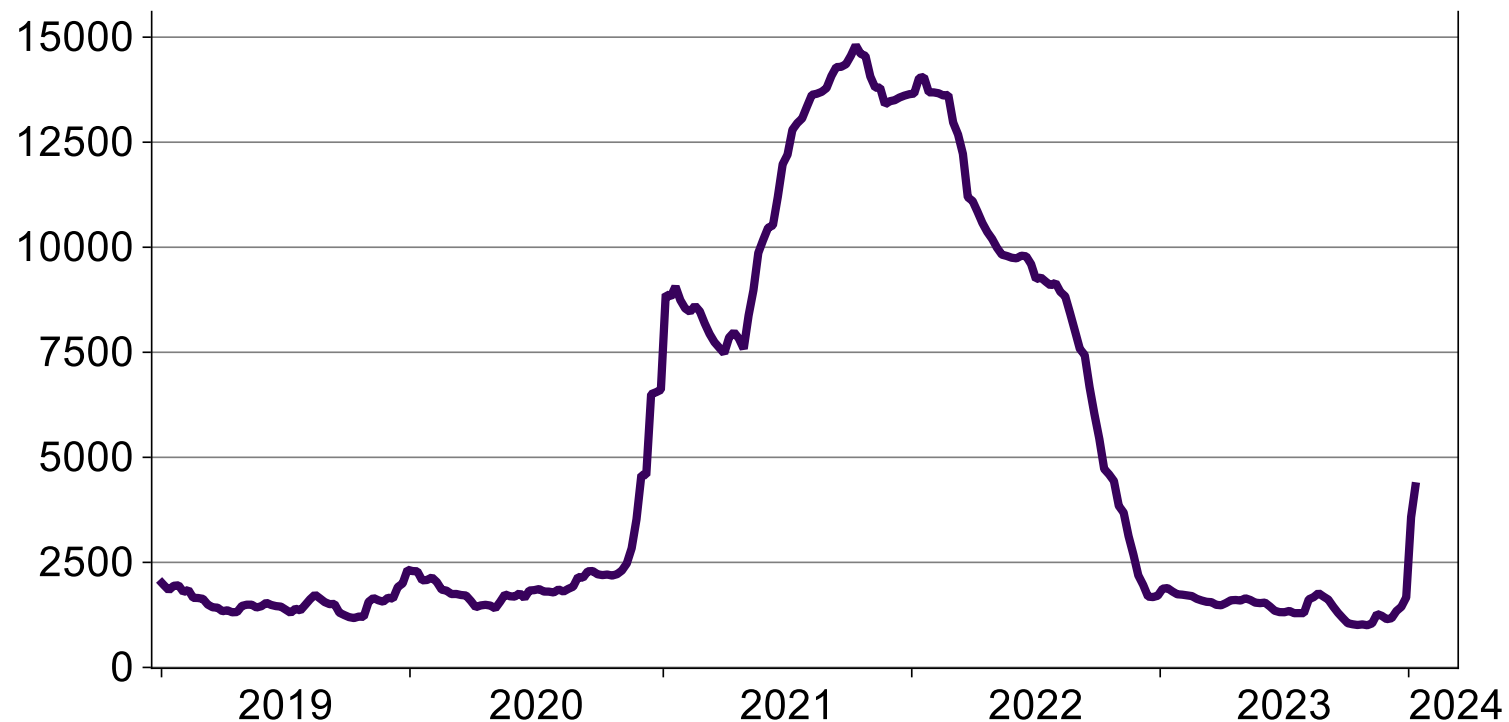
Kilde: Macrobond

Fragtraterne stiger i lyset af angreb på skibe ved Suezkanalen

Prisen på containerfragt fra Kina til Europa

Fragtrate for en 40 fods container fra Shanghai til Rotterdam

U.S. Dollars

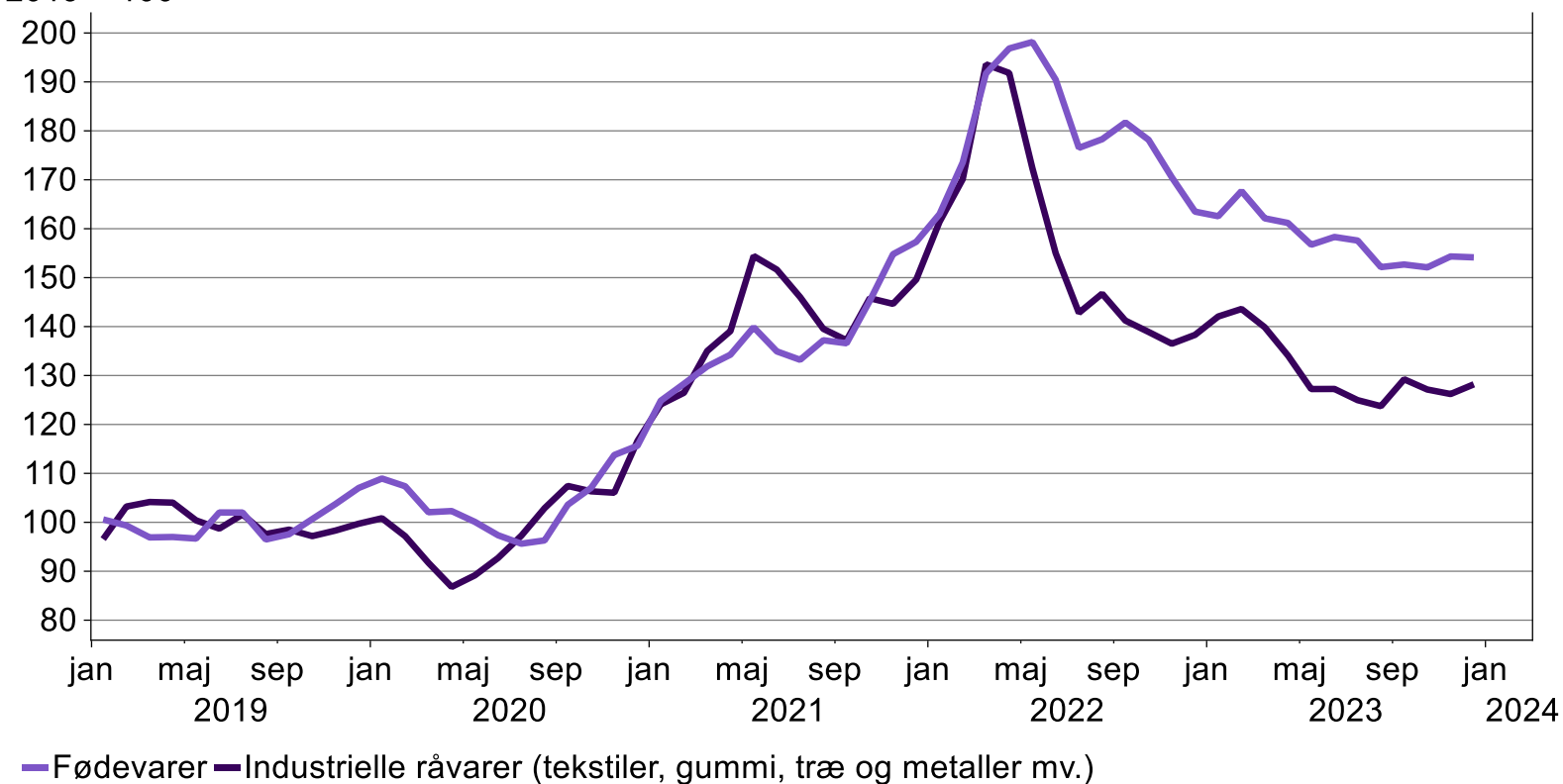
Kilde: Macrobond

Stabilisering af råvarepriserne

Råvarepriser i euroområdet

Prisindeks for råvarer, opgjort i euro

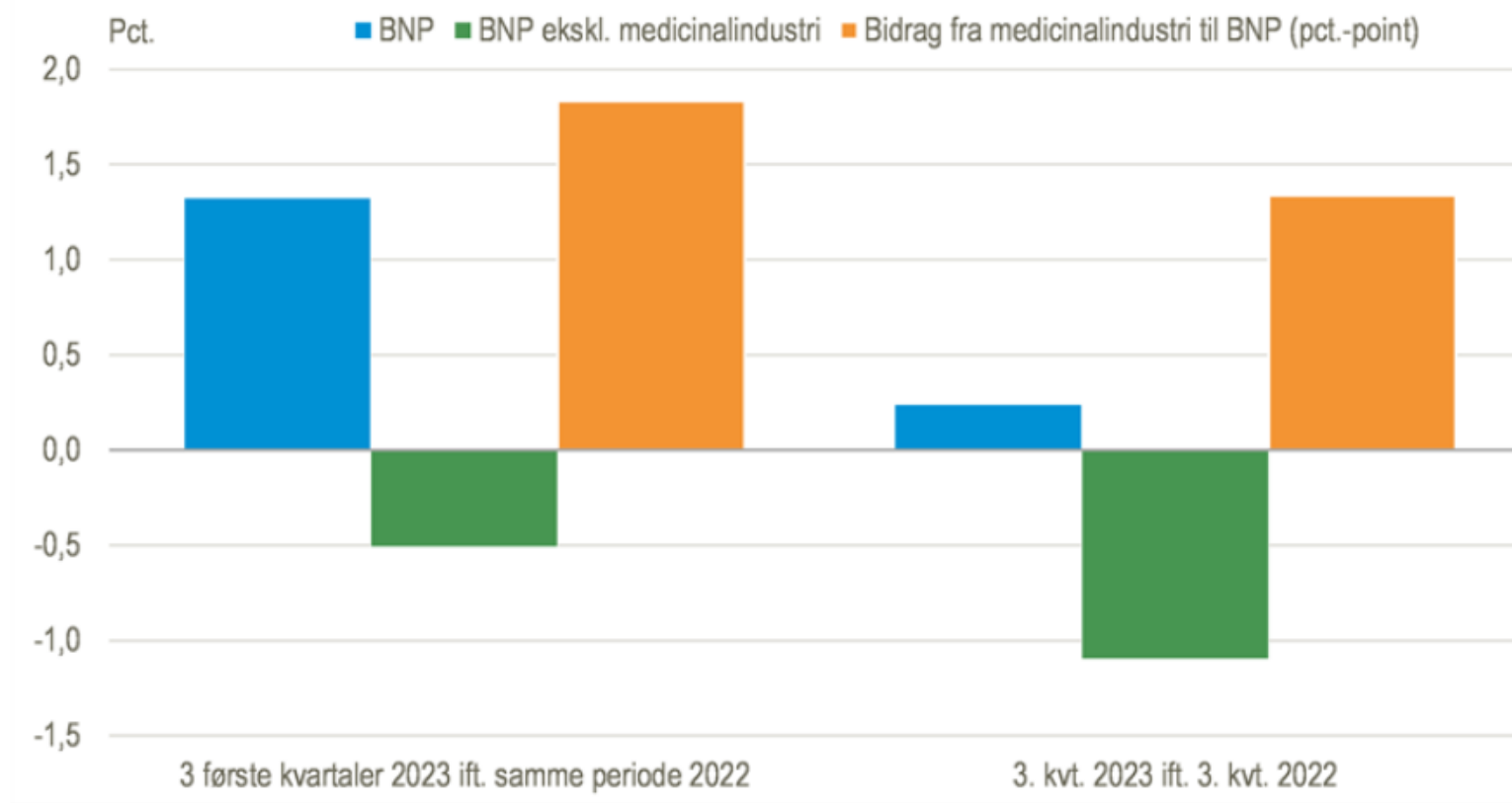
2019 = 100

Kilde: Macrobond

Medicinalindustrien sikrer fremgang i økonomien

Medicinalindustriens bidrag til BNP, ikke-sæsonkorrigeret

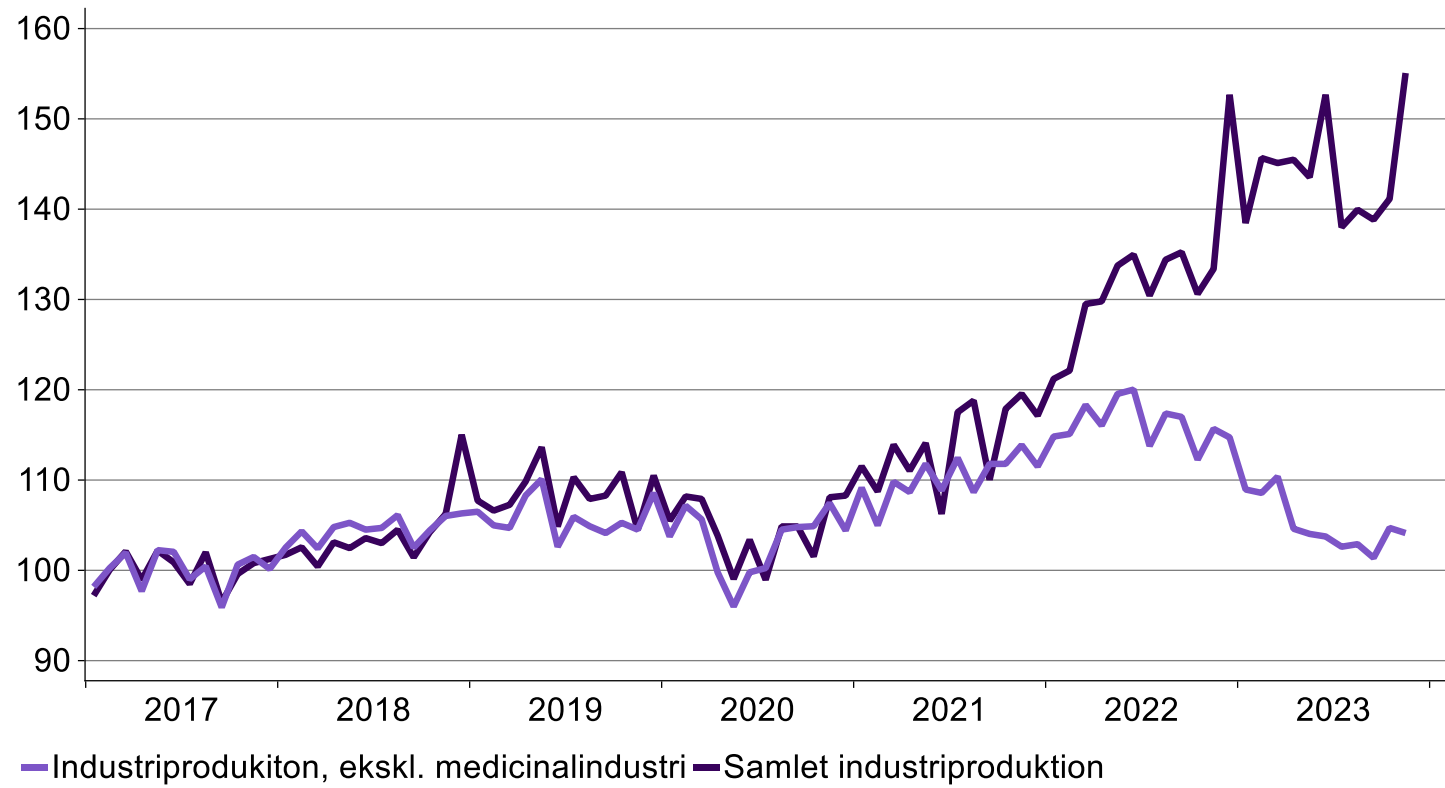
Kilde: Danmarks Statistik

Industriproduktion trækkes frem af medicin

Dansk industriproduktion med og uden medicin

Producerede mængder, sæsonkorrigeret

2017=100

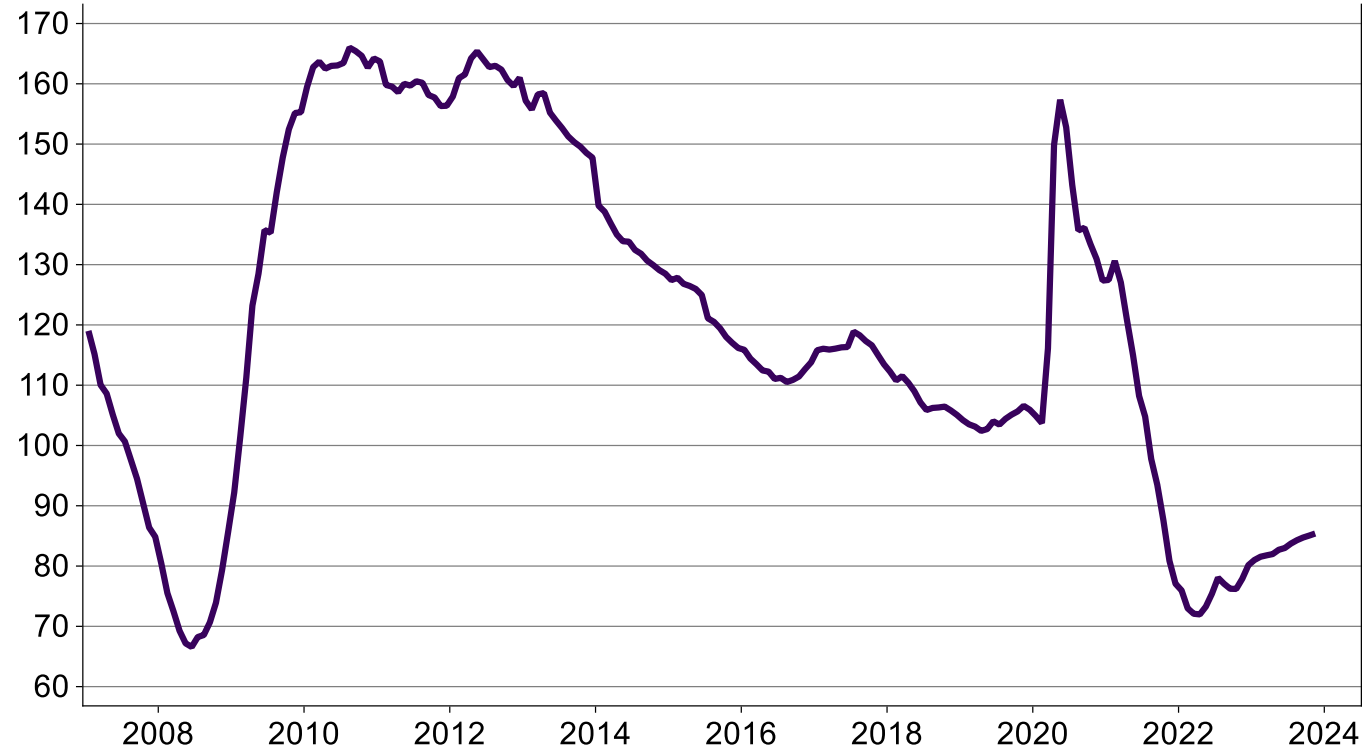
Kilde: Macrobond

Ledigheden har været svagt stigende i 1½ år

Ledige i Danmark

Antal bruttoledige, sæsonkorrigeret

1.000 personer

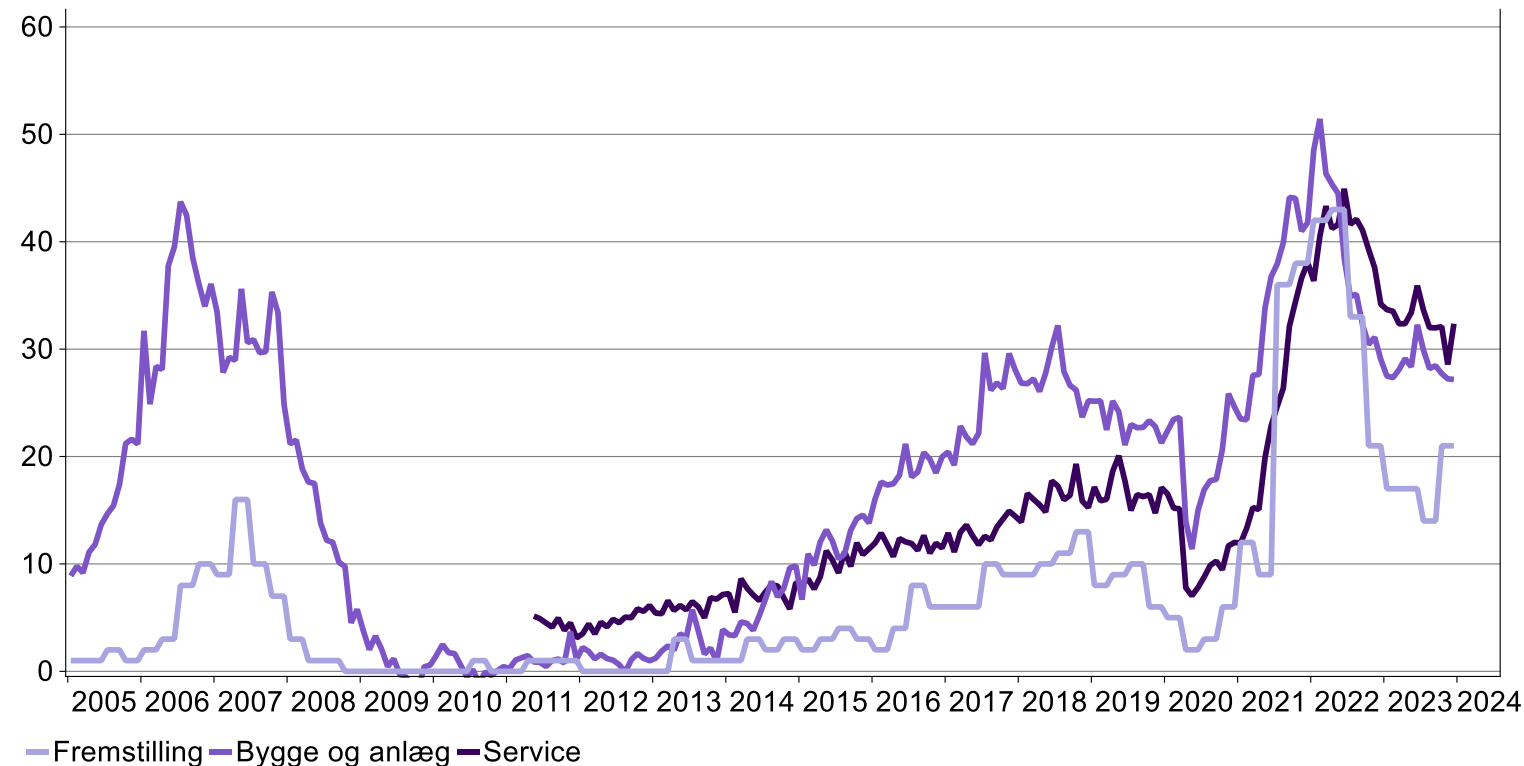
Kilde: Macrobond

Manglen på arbejdskraft er stadig en udfordring

Produktionsbegrænsninger som følge af mangel på arbejdskraft

Andel der angiver mangel på arbejdskraft som en produktionsbegrænsning

Procent

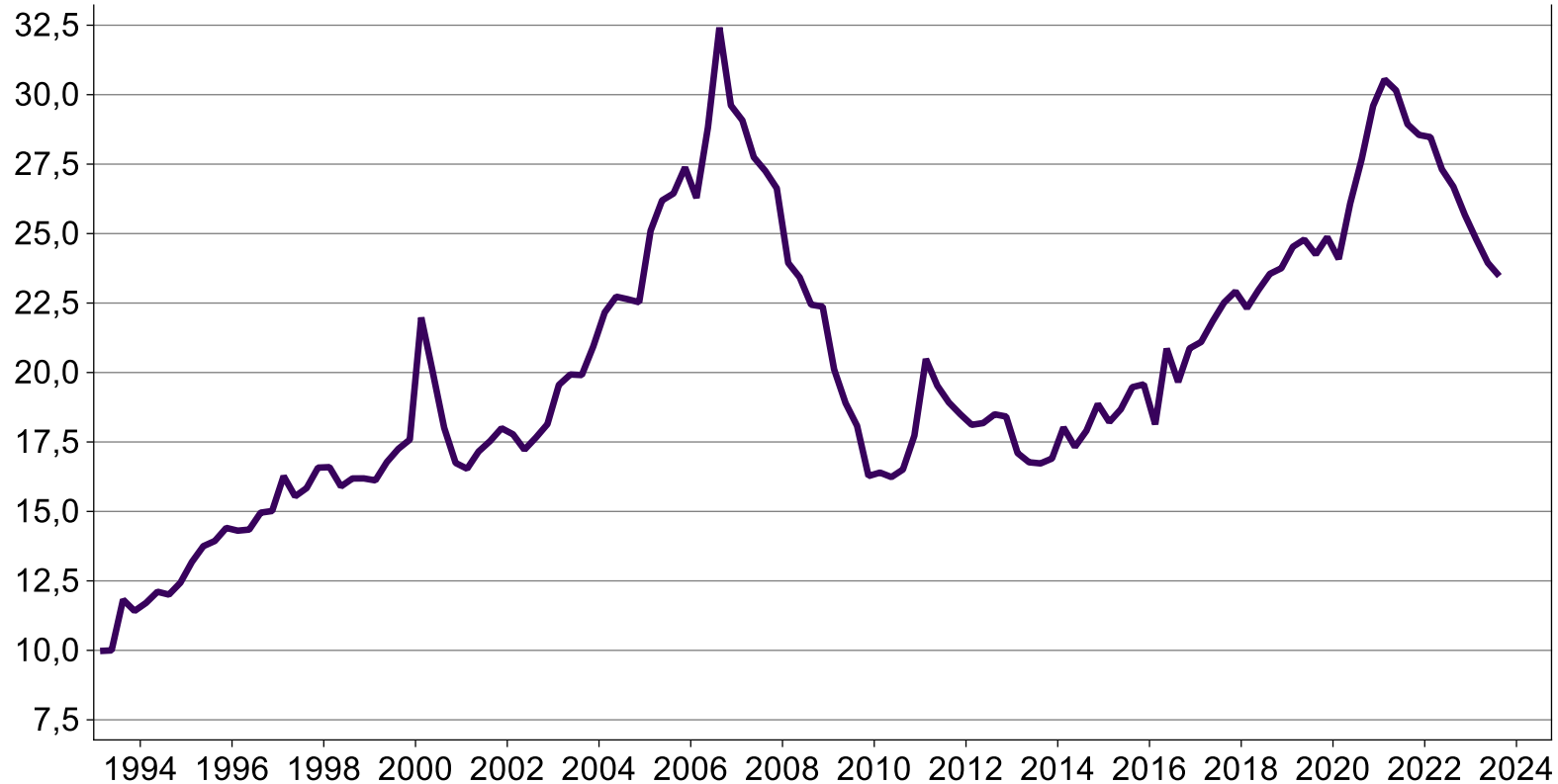
Kilde: Macrobond

Nybyggeriet af boliger er faldet kraftigt

Boliginvesteringer

Kædede 2010-priser, sæsonkorrigeret

Mia. kr.

Kilde: Macrobond

Byggeri og anlæg er udsat for en accelererende udvikling i omgivelserne

1.

- Højere rente
- Pres på arbejdsmarkedet
- svingende råvarepriser
- Usikkerhed
- Inflation
- Fald i aktivitet

2.

- Klimakrav
- Cirkularitet
- Biodiversitet
- Nye EU-Energikrav
- EU-Taksonomi
- Naturgenopretning

De store politiske dagsordner

- kriserne der blev væk – hvad er på nu?

Regeringen blev skabt på

- Energipriser på himmelflugt
- Sundhedssektor i krise
- Klimakrise
- Råderummet var væk, velfærden i fare
- Inflation udhulede realløn
- Ledighed der steg
- Ukraine gav behov for at stå sammen
- Store bededag

Regeringens dagsordner nu

- Sundhedssektor i krise
- Velfærd: ældreudspil og fertilitet
- Klima: 70% målet og CO2-afgift på landbruget
- Forsvarsforlig på plads
- Masser af penge i kassen
- Arbejdskraft er den nye valuta

Byggepolitiske dagsordner

- Byggeriets Handletank for bæredygtighed 33 forslag i dag!
- Klimakrav i BR fra 2025 fastlægges nu
- Fra klima til bæredygtighed
- Omstilling til grøn energi – udbygning af fjernvarme og el, NEKST
- Råstofstrategi
- Bygge- og anlægsudgifter (forsvar, infrastruktur)
- EU fylder mere - men EP-valget gør ikke
- Infrastrukturplanen er i implementering men de mange penge lokker andre til
- Arbejdskraft og uddannelse

Bæredygtighed er tre store dagsordner

Tidligere handlede det mest om CO2. Nu handler det også om cirkulær økonomi og biodiversitet

CO2

Regeringsgrundlaget:

Regeringen vil indfri reduktionsmålet for 2025 – og indfri reduktionsmålet for 2030

CO2

CIRKULÆR ØKONOMI

Regeringsgrundlag:

Regeringen vil tage initiativ til en råstofplan, som understøtter en bæredygtig udvinding af sand og grus samt mere genanvendelse af byggematerialer

BIODIVERSITET

Regeringsgrundlag:

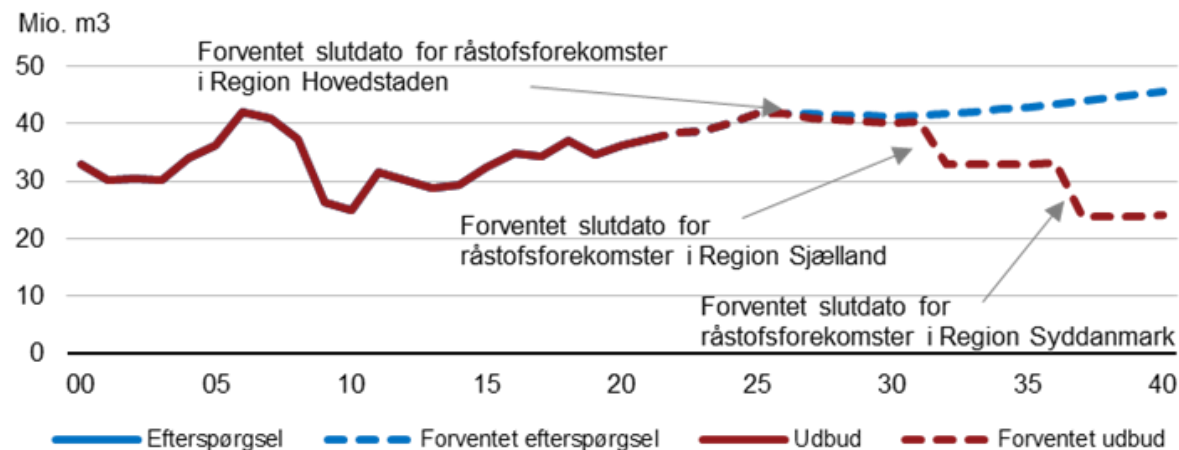
Regeringen vil indføre en samlet lov om natur og biodiversitet med mål og virkemidler for et grønnere Danmark

Udbuddet kommer ikke til at kunne følge med efterspørgslen...

- Regionerne vurderer selv, at deres forekomster af råstoffer kan dække behovet i en periode på omkring 5-35 år, varierende fra region til region.
- Det betyder, at der vil opstå et hul mellem hvor mange råstoffer vi skal bruge og hvor mange vi har tilgængelig.

Udbuddet af råstoffer kommer ikke til at kunne følge med efterspørgslen efter 2030

Anm.: Efterspørgslen er summen af landindvinding, havindvinding og nettoimport af sand, grus og sten. Udbuddet inkluderer indvinding til lands, til havs samt nettoimport af sand, grus og sten. Det er antaget, at fordelingen af indvinding af råstoffer mellem regionerne er konstant over tid.

Kilde: Danmarks Statistik, Danske Regioner, Videncenter for Jordforurening (2013) - Grønbog om muligheder og begrænsninger for øget anvendelse af sømaterialer som supplement til landbaseret råstofindvinding, Finansministeriet (2022) - 2030-planforløb: Grundlag for udgiftslofter 2026 samt egne beregninger.

Løsning: Råstofstrategi/-plan

Udpegning og udnyttelse de forekomster af råstoffer vi har tilgængelig

Mere effektiv brug af råstoffer

Større import råstoffer fra udlandet

Substituering af råstoffer der hvor det er muligt og hvor det giver mening

Højere grad af cirkulære løsninger i brugen af råstoffer

Konkrete anbefalinger inden for hvert af de fem indsatsområder

Strategi til at sikre et robust og pålideligt råstofforbrug i fremtiden

EU fylder mere end før

Energieffektiviseringsdirektivet:

- Vedtaget i Brusseles
- DK energiforbrug skal reduceres med 15 pct. frem mod 2030
- 3 pct. af etagearealet i alle offentlige bygninger skal hvert år energirenoveres. Fokus på ressourcer er her naturligt

Byggevarerforordning:

- Netop vedtaget i Brusseles
- Stort fokus på dokumentation af byggevarers bæredygtighed og klimaaftryk (EPD'ere) og ens måde i EU at opgøre og dokumentere
- EU-database for dokumentation og digital produktpas
- Brugte byggevarer omfattes og mulighed for genbruges skal beskrives i EPD'en/produktpas

Bygningsdirektivet:

- Netop politisk vedtaget i Brusseles
- I 2027 skal ensartet LCA-metode og -model anvendes i hele EU.
- Nye bygninger skal være nulemissionsbygninger (fra driften)
- Solceller på "alle" tage
- Krav om kraftig reduktion af bygningers energiforbrug.

Naturgenopretningsforordning:

- Politisk enigheden om Naturgenopretningsforordningen i Brusseles
- 20% af EU's land- og havområder skal inden 2030 opfattes af naturgenopretningstiltag og mere frem mod 2050.
- Nationale genopretningsplaner

Kendte ansigter, samme ministre som sidste år

Pernille Rosenkrantz Theil (S)

Thomas Danielsen (V)

Borgen: stor parlamentarisk ustabilitet

Regeringens flertal bygger på en løsgænger

Nye Borgerlige ligner en gymnasiefest – uden forældre hjemme – nu er der kun 11 partier

Midten er overtaget af et stort enmandsparti

Den anden midte – RV - har interne fløje

Nye partier flytter stemmer, ikke kun fra de gamle partier men også mellem hinanden

Socialdemokrater søger om ordner, kan man med tilbagevirkende kraft?

Derfor er valget langt væk

A	Socialdemokratiet	35	-15	▼
F	SF	24	9	▲
I	Liberal Alliance	22	8	▲
Æ	Danmarksdemokraterne	20	6	▲
Ø	Enhedslisten	16	7	▲
V	Venstre	14	-9	▼
M	Moderaterne	11	-5	▼
C	Konservative	9	-1	▼
B	Radikale	8	1	▲
O	Dansk Folkeparti	8	3	▲
D	Nye Borgerlige	4	-2	▼
Å	Alternativet	4	-2	▼

Kilde: DR

De fire gamle partier (S, V, K og RV) ville nu kun få 66 mandater

Er de nye partier stabile? Måske, men historien viser det ikke

Hvad er dynamikken nu

1. Har oppositionen lært at begå sig ifht. en flertalsregering?

- Konservative er med på det hele – men hvad nytter det?
- RV var med men alligevel ikke – det svider endnu og RV har ikke de afgørende mandater
- SF har vælgerne men er ikke rigtige S-venner
- LA har endnu ikke skulle slide ved forhandlingsbordet

2. I regeringen

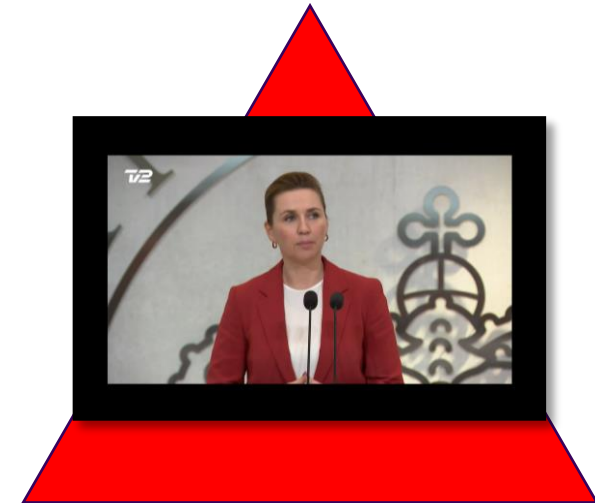
- Kriserne mangler – midten bliver mindre
- Brede aftaler eller bruge flertallet? Ældre vs. Store Bededag
- Troels Lund på samme linje som Jacob Ellemann
- Valget er langt væk – KV25 er slemt nok – intern uro
- Har regionerne en fremtid?

3. Hvor er EP-valget?

- Kender I kandidaterne?

Mettes Bermuda-trekant

Upopulær
regering

Nyt job?

KV25

Tak for ordet...

Spørgsmål?